

Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Παρατηρήσεις στη νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Δικαιοσύνης με τίτλο:
«Μέτρα για την προστασία από στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της
συμμετοχής του κοινού σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1069 - Νέο πλαίσιο για τη
συμμόρφωση της Διοίκησης στις δικαστικές αποφάσεις - Λοιπές διατάξεις»

22 Ιουλίου 2026

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) είναι το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της ελληνικής Πολιτείας και ο Εθνικός Θεσμός σε θέματα προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Έχει ιδρυθεί με το Ν 2667/1998 βάσει κανόνων των Ηνωμένων Εθνών (Αρχές των Παρισίων) όπως αυτός αντικαταστάθηκε με τον Ν 4780/2021. Σε αυτήν μετέχουν πρόσωπα οριζόμενα από είκοσι φορείς (ανεξάρτητες Αρχές, συνδικαλιστικές οργανώσεις, δικηγορικοί σύλλογοι, οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά ιδρύματα).

Περιεχόμενα

I.	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ.....	4
II.	ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.....	5
	1. ΜΕΡΟΣ Α΄ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΓΩΓΕΣ ΠΡΟΣ ΑΠΟΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ (ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2024/1069).....	5
	1.1 Γενικές Παρατηρήσεις.....	5
	1.2 Ειδικές Παρατηρήσεις.....	9
	• Άρθρο 5, Απόρριψη αγωγής ως προδήλως απαράδεκτης ή αβάσιμης σε πρώιμο στάδιο (άρθρα 6, 7, 11 και 12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069)	9
	• Άρθρα 6 και 7, Αναγνώριση αγωγής ως καταχρηστικής και Βάρος απόδειξης (άρθρο 12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069).....	10
	• Άρθρο 9, Κυρώσεις έναντι καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών (άρθρα 14 και 15 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069).....	10
	• Άρθρο 10 Ένδικα μέσα (άρθρο 13 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069)	13
	• Άρθρο 13, Δωσιδικία περιουσιακών αξιώσεων λόγω στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού (άρθρο 17 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069).....	13
	• Άρθρο 17, Συλλογή δεδομένων και ενημέρωση του κοινού (άρθρα 19 και 20 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069).....	13
	2. ΜΕΡΟΣ ΣΤ΄ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΠΙΓΡΑΜΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΣΕ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ - ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	14
	2.1 Γενικές Παρατηρήσεις (ά. 75-76 Σχ/Ν)	14
	2.2 Ειδικές Παρατηρήσεις (ά. 75-76 Σχ/Ν).....	17

**Παρατηρήσεις στη νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Δικαιοσύνης
με τίτλο: «Μέτρα για την προστασία από στρατηγικές αγωγές προς
αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ)
2024/1069 - Νέο πλαίσιο για τη συμμόρφωση της Διοίκησης στις
δικαστικές αποφάσεις - Λοιπές διατάξεις»***

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), εθνικός θεσμός για τα δικαιώματα του ανθρώπου και ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα προστασίας και προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, είναι, σύμφωνα με τον ιδρυτικό της νόμο και το Εγχειρίδιο Ανάλυσης Συνεπειών Ρύθμισης της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων,¹ το κατ' εξοχήν αρμόδιο όργανο για την παροχή γνωμοδοτήσεων επί προωθούμενων μεταρρυθμίσεων εθνικής νομοθεσίας που άπτονται ζητημάτων προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή/και με αντίκτυπο σε αυτά.

Στις 07.07.2026 τέθηκε σε δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης με τίτλο **«Μέτρα για την προστασία από στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1069 - Νέο πλαίσιο για τη συμμόρφωση της Διοίκησης στις δικαστικές αποφάσεις - Λοιπές διατάξεις»**.² Η διαβούλευση είχε τη νόμιμη διάρκεια δύο (2) εβδομάδων, ωστόσο το νομοσχέδιο κατατέθηκε στη Βουλή την αμέσως επόμενη ημέρα, δηλαδή την 21^η Ιουλίου 2026, γεγονός που θέτει σε αμφιβολία κατά πόσον υπήρξε επαρκής χρόνος για την εκτίμηση των σχολίων που τέθηκαν στη διαβούλευση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις ετήσιες εκθέσεις της για το κράτος δικαίου, έχει διατυπώσει επανειλημμένα συστάσεις για τη βελτίωση της νομοθετικής διαδικασίας, σημαντικό κομμάτι της οποίας αποτελεί και η έγκαιρη και ουσιαστική διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη.³

Το υπό εξέταση Νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης περιλαμβάνει ρυθμίσεις που εμπίπτουν σε διαφορετικούς τομείς της δικαιοσύνης και της δημόσιας διοίκησης, και αφορούν, ανάμεσα στα άλλα, την ενσωμάτωση της

*Το παρόν κείμενο Παρατηρήσεων υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια της ΕΕΔΑ στις 22.07.2026. Εισηγητές/-τριες: Μ. Γαβουνέλη, Πρόεδρος ΕΕΔΑ, Ε. Τζαβαλά, Διευθύντρια ΕΕΔΑ, και Κ. Χαροκόπου, Χ. Τσεβάς, Φ. Σταθουλοπούλου, Επιστημονικό Προσωπικό ΕΕΔΑ.

¹ Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων, Αρχές και Εργαλεία για την Καλή Νομοθέτηση, <https://gslegal.gov.gr/arches-kai-ergaleia-gia-tin-kali-nomothetisi/>

² Δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση για το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης με τίτλο: **«Μέτρα για την προστασία από στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1069 - Νέο πλαίσιο για τη συμμόρφωση της Διοίκησης στις δικαστικές αποφάσεις - Λοιπές διατάξεις»** – OpenGov

³<https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/annual-rule-law-cycle>

Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069, τη συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις, ζητήματα οργάνωσης των δικαστηρίων, τροποποιήσεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ζητήματα ποινικής δικαιοσύνης και την απαγόρευση υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης σε ανηλίκους.

Η ΕΕΔΑ έχει επανειλημμένα εκφράσει την ανησυχία της για τη σωρευτική ρύθμιση περισσότερων του ενός κρίσιμων ζητημάτων σε ένα νομοσχέδιο. Όπως επισημαίνει και η Ο.Κ.Ε. στη γνωμοδότησή της, «η συγκέντρωση τόσο διαφορετικών αντικειμένων στο ίδιο νομοθέτημα δυσχεραίνει την κατανόηση της κανονιστικής του στόχευσης και αποδυναμώνει τη θεματική του συνοχή».⁴ Η ΕΕΔΑ, παρότι δεν κλήθηκε να καταθέσει τις απόψεις της, σε κανένα στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας, σε αντίθεση με τον σκοπό που επιτελεί βάσει του καταστατικού της νόμου⁵ και των σχετικών συστάσεων διεθνών οργανισμών, όπως του Συμβουλίου της Ευρώπης,⁶ θα ήθελε να προβεί στις κάτωθι παρατηρήσεις:

II. ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. ΜΕΡΟΣ Α' ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΓΩΓΕΣ ΠΡΟΣ ΑΠΟΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ (ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2024/1069)

1.1 Γενικές Παρατηρήσεις

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), στο πλαίσιο του θεσμικού της ρόλου ως του Εθνικού Θεσμού για την προώθηση και την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΘΑΔ), παραμένει σταθερή στη δέσμευσή της απέναντι στα κρατικά, ευρωπαϊκά και διεθνή όργανα να προωθεί και να προστατεύει το σύνολο των δικαιωμάτων του ανθρώπου, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, τα οποία συνιστούν συνταγματικές επιταγές και θεμέλια του κράτους-δικαίου.⁷ Η ελεύθερη και ανεμπόδιστη δημόσια έκφραση και ο δημόσιος διάλογος αποτελούν βασικές προϋποθέσεις της δημοκρατικής διακυβέρνησης και προϋποθέτουν την απρόσκοπτη δράση φυσικών προσώπων και οργανώσεων που διερευνούν, αποκαλύπτουν πληροφορίες και ασκούν δημόσιο έλεγχο στη δράση των φορέων εξουσίας, διασφαλίζοντας τη λογοδοσία τους.

Για αυτόν τον λόγο, η ΕΕΔΑ καλωσορίζει το παρόν Νομοσχέδιο «Μέτρα για την προστασία από στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1069 - Νέο πλαίσιο για τη συμμόρφωση της Διοίκησης στις δικαστικές αποφάσεις - Λοιπές διατάξεις», μέσω του οποίου επιδιώκεται η **προστασία των φυσικών και νομικών προσώπων**

⁴ Γνώμη της ΟΚΕ για το Σχέδιο Νόμου.

⁵ Βλ. άρθρο 12 παρ. β' του ν. 4780/2021.

⁶ Σύσταση CM/Rec(2021)1 της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη για την ανάπτυξη και ενίσχυση αποτελεσματικών, πλουραλιστικών και ανεξάρτητων εθνικών θεσμών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, 31 Μαρτίου 2021 (Παράρτημα II, παρ. 8).

⁷ ΕΕΔΑ - Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου - ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ.

από προδήλως αβάσιμες αγωγές ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες οι οποίες χρησιμοποιούνται ως μέσο αποθάρρυνσης της συμμετοχής του κοινού, και κατ' επέκταση **η θωράκιση όσων ασκούν το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης για θέματα δημόσιου συμφέροντος**. Κατά τα οριζόμενα στις αιτιολογικές σκέψεις της Οδηγίας «Οι υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων θα πρέπει να είναι σε θέση να συμμετέχουν ενεργά στον δημόσιο βίο και να προωθούν τη λογοδοσία χωρίς τον φόβο εκφοβισμού. [...] Για την ενίσχυση αυτού του περιβάλλοντος, είναι σημαντική η προστασία των φυσικών και των νομικών προσώπων από καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού. Οι εν λόγω δικαστικές διαδικασίες δεν κινούνται με σκοπό την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, αλλά τη φίμωση του δημόσιου διαλόγου και την αποτροπή της διερεύνησης και καταγγελίας παραβιάσεων του ενωσιακού και εθνικού δικαίου, κατά κανόνα μέσω παρενόχλησης και εκφοβισμού».⁸ Εντούτοις, η Εθνική Επιτροπή δεν παραγνωρίζει την εκπρόθεσμη μεταφορά της Οδηγίας, καθώς η καταληκτική ημερομηνία για τη θέση σε ισχύ ήταν η 7^η Μαΐου 2026.⁹ Μάλιστα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε, στις 15 Ιουλίου 2026, την εκκίνηση διαδικασίας επί παραβάσει στέλνοντας επίσημη προειδοποιητική επιστολή στην Ελλάδα για την παράλειψη ενσωμάτωσης.¹⁰

Δέον δε να υπομνησθεί ότι η προβλεπόμενη ρύθμιση του Νομοσχεδίου αποτελεί πάγια σύσταση της Εθνικής Επιτροπής στις Εκθέσεις της για το κράτος δικαίου,¹¹ ενώ τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή¹² όσο και η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Η.Ε. στις Καταληκτικές Παρατηρήσεις της κατά την τρίτη περιοδική εξέταση της χώρας,¹³ αναδεικνύουν το ζήτημα των στρατηγικών αγωγών, κυρίως κατά δημοσιογράφων και υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που αντιμετωπίζει η χώρα, προτρέποντας τις αρχές να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα.

Η ΕΕΔΑ επισημαίνει πως η θεσμική εγγύηση της ελευθερίας του Τύπου περιλαμβάνει την υποχρέωση του κράτους όχι μόνο να μην παρεμβαίνει, αλλά και να λαμβάνει θετικά μέτρα προς τη διασφάλιση αυτής, ακόμη και έναντι παρεμβάσεων ή προσβολών προερχόμενων από ιδιώτες. Αυτό συνάγεται και από το ά. 10 της ΕΣΔΑ, καθώς και από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.¹⁴ Το ίδιο δικαστήριο έχει επίσης αποφανθεί υπέρ της θετικής υποχρέωσης των συμβαλλόμενων κρατών να διασφαλίζουν την

⁸ [Οδηγία \(ΕΕ\) 2024/1069](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Απριλίου 2024 για την προστασία των προσώπων που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού από προδήλως αβάσιμες αγωγές ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»), 2024/106, αιτιολογ. σκ. 11, 14.

⁹ *ibid*, ά. 22.

¹⁰ European Commission, [Commission calls on Member States to fully transpose rules countering abusive lawsuits against public participation](#), 15/07/2026.

¹¹ ΕΕΔΑ, Έκθεση για το κράτος δικαίου, [2026](#), [2025](#), [2024](#).

¹² [2026 Rule of law report - Communication and country chapters - European Commission](#)

¹³ Human Rights Committee, [Concluding observations on the third periodic report of Greece](#), CCPR/C/GRC/CO/3, 28/11/2024.

¹⁴ ΕΔΔΑ, [Palomo Sánchez και Άλλοι κατά Ισπανίας](#), Προσφυγές υπ' αριθ. [28955/06](#), [28957/06](#), [28959/06](#) και [28964/06](#), 12/09/2011, παρ. 59.

ελευθερία και την πολυφωνία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και να δημιουργούν ευνοϊκό περιβάλλον για τη συμμετοχή στον δημόσιο διάλογο.¹⁵ Αντίστοιχη δέσμευση της χώρας απορρέει επίσης από το ά. 11 του ΧΘΔ και τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης,¹⁶ ενώ στο άρθρο αυτό, σύμφωνα με το ά. 52(3) του Χάρτη, θα πρέπει να αποδοθεί η έννοια και το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10 της ΕΣΔΑ, όπως ερμηνεύεται από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Επομένως, ο όποιος περιορισμός θα πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο, να είναι αναγκαίος σε μια δημοκρατική κοινωνία και να επιδιώκει την επίτευξη των θεμιτών σκοπών που ορίζονται στο ά. 10(2) της ΕΣΔΑ.¹⁷ Χρειάζεται επίσης να υπογραμμιστεί η μακρόχρονη επιτήρηση υποθέσεων που εκκρεμούν προς συμμόρφωση ενώπιον της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, οι οποίες αφορούν τη μη ορθή στάθμιση των κριτηρίων της νομολογίας του ΕΔΔΑ σε σχέση με το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης και τα δικαιώματα της ιδιωτικής ζωής και προστασίας της φήμης.¹⁸

Για τους λόγους αυτούς, η ΕΕΔΑ αξιολογεί ιδιαίτερα θετικά, πέρα από την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2024/1069, την επέκτασή της στις αμιγώς εσωτερικές υποθέσεις. Η ρύθμιση αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς, όπως αποδεικνύεται, η συντριπτική πλειονότητα των στρατηγικών αγωγών κατά της συμμετοχής του κοινού εξακολουθεί να εκδηλώνεται σε αμιγώς εθνικό επίπεδο.¹⁹ Επιπρόσθετα, η Εθνική Επιτροπή επαναφέρει τις διαπιστώσεις που εξέφρασε στην Έκθεσή της για το κράτος δικαίου,²⁰ υπογραμμίζοντας πως η Ελλάδα παραμένει στην τελευταία θέση ανάμεσα στις ευρωπαϊκές χώρες όσον αφορά την ασφάλεια και την προστασία των δημοσιογράφων.²¹ Αντίστοιχα, ανησυχητικές διαστάσεις φαίνεται πως λαμβάνει και το φαινόμενο των λεγόμενων «eco-slapps», δηλαδή των στρατηγικών αγωγών που στρέφονται εναντίον περιβαλλοντικών οργανώσεων και πολιτών με δράση σε περιβαλλοντικά θέματα.²² Συνεπώς, οι εισαχθείσες νομοθετικές προβλέψεις για την απόρριψη μιας αγωγής ως προδήλως απαράδεκτης ή αβάσιμης σε πρώιμο στάδιο (ά. 5 του Σχ/Ν), για την αναγνώριση μιας αγωγής ως καταχρηστικής (ά. 6 Σχ/Ν), την αντιστροφή του βάρους απόδειξης (ά. 7 Σχ/Ν), τις κυρώσεις έναντι καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών και την κάλυψη δικαστικών εξόδων (ά. 9 Σχ/Ν), καθώς και για τη συλλογή δεδομένων (ά. 17 Σχ/Ν) κινούνται -κατ' αρχήν- προς τη σωστή κατεύθυνση για τη διασφάλιση της συμμετοχής του κοινού και του δικαιώματος των πολιτών στην πληροφόρηση, καθώς και για τη

¹⁵ ΕΔΔΑ, Dink κατά Τουρκίας, Προσφυγές αριθ. 2668/07, 6102/08, 30079/08, 7072/09 και 7124/09, 14/09/2010, παρ. 137. ΕΔΔΑ, Uzeyir Jafarov κατά Αζερμπαϊτζάν, Προσφυγή υπ' αριθ. 54204/08, 29/01/2015, παρ. 68.

¹⁶ ΔΕΕ, [Real Madrid Club de Fútbol, ΑΕ κατά ΕΕ](#), Société Editrice du Monde SA (Υπόθεση C-633/22), 4/10/2024.

¹⁷ ΕΔΔΑ, [ΟΟΟ Memo κατά Ρωσίας](#), Προσφυγή υπ' αριθ. 2840/10, 15/03/2022, παρ. 35-50.

¹⁸ Ομάδες υποθέσεων [Κατράμη κατά Ελλάδας](#) και [Βασιλάκης κατά Ελλάδας](#).

¹⁹ ΕΛΕΔΑ, [Χαρτογραφώντας το τοπίο των SLAPP στην Ελλάδα](#), Αθήνα, 2025. Βλ. επίσης, [WHAT IS A SLAPP – CASE](#).

²⁰ ΕΕΔΑ, Έκθεση για το κράτος δικαίου, 2026.

²¹ [Greece | RSF](#). Βλ. επίσης, [Mapping Media Freedom - Alert Explorer](#).

²² [Eco-SLAPPs: Νομικός εκφοβισμός και τοπική περιβαλλοντική δράση στην Ελλάδα | Heinrich-Böll-Stiftung Θεσσαλονίκη. Καταργούν η μία μετά την άλλη οι εκφοβιστικές eco-SLAPPs](#)

δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα, οι προτεινόμενες ρυθμίσεις φαίνεται να ισορροπούν και με το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα του εκάστοτε ενάγοντος προσώπου στην παροχή έννομης προστασίας,²³ όπως αυτό ορίζεται στο ά. 20 του Συντάγματος.

Η Εθνική Επιτροπή υπενθυμίζει ακόμη ότι κατά την εφαρμογή και ερμηνεία των ανωτέρω νομοθετικών προβλέψεων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, εκτός των αποφάσεων του ΕΔΔΑ και του ΔΕΕ, τόσο η σχετική [Σύσταση 2022/758](#) της ΕΕ,²⁴ που λειτουργεί συμπληρωματικά με την Οδηγία, όσο και η [Σύσταση της Επιτροπής Υπουργών](#) του Συμβουλίου της Ευρώπης.²⁵

Τέλος, η Εθνική Επιτροπή οφείλει να επαναλάβει την ανησυχία της για το ποινικό σκέλος των στρατηγικών δικαστικών διαδικασιών (οι οποίες παραμένουν εκτός του πεδίου ρύθμισης του παρόντος Σχ/Ν και της Οδηγίας). Παρά την κατάργηση, βάσει του Ν.5090/2024,²⁶ του αξιόποινου της απλής δυσφήμισης (άρθρο 362 του Ποινικού Κώδικα),²⁷ η αύξηση του κατώτατου ορίου της προβλεπόμενης ποινής για το αδίκημα της συκοφαντικής δυσφήμισης, αποκλείει, σε περίπτωση άσκησης έφεσης, τη δυνατότητα αναστολής εκτέλεσης της ποινής έως την εκδίκαση της υπόθεσης σε δεύτερο βαθμό. Επίσης, η κατάργηση του ά. 367 του Ποινικού Κώδικα, που προέβλεπε λόγο άρσης του αδίκου υπέρ των δημοσιογράφων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όταν ενεργούσαν στο πλαίσιο δικαιολογημένου ενδιαφέροντος για την κάλυψη ζητημάτων δημοσίου ενδιαφέροντος, προκαλεί έντονες ανησυχίες σε ακαδημαϊκούς, νομικούς και επαγγελματίες του χώρου, οι οποίοι επισημαίνουν ότι, εφεξής, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικαλούνται αποκλειστικά τις διατάξεις του Συντάγματος και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) προς θεμελίωση της προστασίας της ελευθερίας της έκφρασης.²⁸

²³ [SLAPPs: Μπλόκο στη «συνταγή» της δικαστικής εξόντωσης των δημοσιογράφων - ΤΟ ΒΗΜΑ](#)

²⁴ [ΣΥΣΤΑΣΗ \(ΕΕ\) 2022/758 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 27ης Απριλίου 2022 σχετικά με την προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού \(«στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»\), L 138/30, 17/05/2022.](#)

²⁵ [Recommendation CM/Rec\(2024\)2](#) of the Committee of Ministers to member States on countering the use of strategic lawsuits against public participation (SLAPPs), 5/4/2024.

²⁶ [Ν.5090/2024](#), Παρεμβάσεις στον Ποινικό Κώδικα και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για την επιτάχυνση και την ποιοτική αναβάθμιση της ποινικής δίκης - Εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, ΦΕΚ Α 30/23/02/2024.

²⁷ Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, [Ψήφισμα 1577 \(2007\)-Αποποινικοποίηση της δυσφήμισης.](#)

²⁸ [Σιωπή ή Αλήθεια; Η σκοτεινή πλευρά των SLAPP αγωγών - Οι ειδικοί εξηγούν - NOMIKI BIBLIOTHIKI Daily](#)

1.2 Ειδικές Παρατηρήσεις

- Άρθρο 5, Απόρριψη αγωγής ως προδήλως απαράδεκτης ή αβάσιμης σε πρώιμο στάδιο (άρθρα 6, 7, 11 και 12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069)

Η ΕΕΔΑ χαιρετίζει την εισαγωγή ταχείας διαδικασίας για την απόρριψη μιας αγωγής ως προδήλως αβάσιμης/απαράδεκτης σε πρώιμο στάδιο. Όπως παγίως υπογραμμίζει η Επιτροπή, οι μακροχρόνιες δικαστικές διαδικασίες με τις οποίες έρχονται αντιμέτωποι/ες οι εναγόμενοι/ες σε τέτοιες δίκες, έχουν ως συνέπεια την οικονομική και ψυχική τους εξάντληση, ενώ ταυτόχρονα δημιουργούν αποτρεπτικό αποτέλεσμα ως προς τη συμμετοχή σε θέματα δημοσίου συμφέροντος. Η Εθνική Επιτροπή επισημαίνει εμφατικά **την ανάγκη τήρησης των προθεσμιών** που τίθενται για την εκδίκαση και την έκδοση απόφασης στο πρώιμο στάδιο, με δεδομένες τις αρνητικές επιδόσεις της χώρας ως προς την εκδίκαση των αστικών, και όχι μόνο, υποθέσεων.²⁹ Επιπρόσθετα, για τη σωστή εφαρμογή της Οδηγίας, θα πρέπει οι **όροι «προδήλως αβάσιμη και προδήλως απαράδεκτη» να μην ερμηνεύονται στενά και περιοριστικά**, καθιστώντας επί της ουσίας ανεφάρμοστη τη διάταξη. Η διατύπωση ενδεικτικών κριτηρίων που θα λειτουργούν ως δείκτες, όπως συμβαίνει επί παραδείγματι με το ά. 4 για την καταχρηστικότητα, θα μπορούσε να διασφαλίσει ορθότερη εφαρμογή του υπό εξέταση άρθρου, καθώς η έλλειψη ορισμού και το ευρύ πεδίο ερμηνείας που ενδέχεται να επιφέρει, δημιουργούν ανασφάλεια δικαίου. Σε κάθε περίπτωση, γίνεται αντιληπτή η ανάγκη **στοχευμένης στήριξης και κατάρτισης** των δικαστικών λειτουργών και υπαλλήλων σε όλα τα επίπεδα των δικαστηρίων, όπως και των επαγγελματιών του νομικού και δημοσιογραφικού κλάδου, καθώς απαιτείται περαιτέρω ανάπτυξη των γνώσεων και των ικανοτήτων τους, αλλά και εξοικείωση με τη διαδικασία τόσο ως προς τις εσωτερικές υποθέσεις, όσο και ως προς αυτές που εμπεριέχουν στοιχεία αλλοδαπότητας.³⁰ Η ΕΕΔΑ μέσω του θεσμικού της ρόλου μπορεί να συμβάλλει ουσιαστικά στην ενημέρωση και στην εκπαίδευση των ενδιαφερόμενων μερών σε θέματα που άπτονται της ελευθερίας της έκφρασης και πληροφόρησης καθώς και των άλλων θεμελιωδών δικαιωμάτων, σύμφωνα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Ευρωπαϊκή σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, αναπτύσσοντας σχετικές πρωτοβουλίες και ενέργειες.

Ακόμη, σύμφωνα και με τη Σύσταση της Επιτροπής Υπουργών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι, εφόσον ο εναγόμενος υποβάλει αίτηση για την πρόωγη απόρριψη της αγωγής, **η κύρια δίκη θα πρέπει να αναστέλλεται έως ότου εκδοθεί οριστική απόφαση επί της αίτησης αυτής**, ώστε να προστατεύεται επί της ουσίας το εναγόμενο πρόσωπο από το βάρος της

²⁹ [THE 2026 EU JUSTICE SCOREBOARD](#), Figures 4,5,6.

³⁰ ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2022/758 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 27ης Απριλίου 2022 σχετικά με την προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»), L 138/30, 17/05/2022, αιτιολ. σκ. 27. Βλ. επίσης, Council of Europe, [PROTECTING THE RIGHT TO FREEDOM OF EXPRESSION UNDER THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS](#), 2017.

διαδικασίας.³¹ Η απόρριψη αίτησης για πρόωρη απόρριψη της αγωγής δεν θα πρέπει να στερεί από τον εναγόμενο το δικαίωμα να προβάλλει εκ νέου, ενώπιον του δικαστηρίου που αποφαινεται επί της ουσίας της υπόθεσης, τον ισχυρισμό ότι η διαδικασία που έχει κινηθεί εις βάρος του συνιστά στρατηγική αγωγή κατά της συμμετοχής του κοινού. Τέλος, η Εθνική Επιτροπή κρίνει απαραίτητη την πρόβλεψη για **δυνατότητα επιδίκασης του συνόλου των δικαστικών εξόδων**, συμπεριλαμβανομένης της νομικής εκπροσώπησης, στον εναγόμενο σε περίπτωση που η αγωγή απορριφθεί στο πρώιμο στάδιο ως προδήλως αβάσιμη/απαράδεκτη.

- **Άρθρα 6 και 7, Αναγνώριση αγωγής ως καταχρηστικής και Βάρος απόδειξης (άρθρο 12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069)**

Η ΕΕΔΑ αξιολογεί θετικά την πρόβλεψη για απόρριψη της αγωγής ως καταχρηστικής. Επισημαίνει δε ότι η συμπεριφορά του ενάγοντος κατά τον παρελθόντα χρόνο και πιο συγκεκριμένα, τυχόν ιστορικό νομικού εκφοβισμού, θα πρέπει να συνυπολογίζεται στον προσδιορισμό του καταχρηστικού χαρακτήρα της διαδικασίας. Επιπλέον, μια αγωγή δεν χρειάζεται να θεωρείται πλήρως αβάσιμη για να χαρακτηριστεί η διαδικασία καταχρηστική. Όπως προκύπτει από τις Αιτιολογικές Σκέψεις της ίδιας της Οδηγίας: « [...] ακόμη και μια ήσσονος σημασίας παραβίαση των δικαιωμάτων της προσωπικότητας που θα μπορούσε να εγείρει μέτρια αξίωση αποζημίωσης βάσει του εφαρμοστέου δικαίου μπορεί εντούτοις να είναι καταχρηστική, αν ζητηθεί προδήλως υπερβολικό ποσό ή επανόρθωση».

Ως προς το **βάρος απόδειξης**, η αντιστροφή αυτού σε περίπτωση αίτησης για απόρριψη της αγωγής σε πρώιμο στάδιο κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Εντούτοις, η προϋπόθεση προσκόμισης αποδεικτικών μέσων προς υποστήριξη της αίτησης απόρριψης από το εναγόμενο πρόσωπο, δημιουργεί ανησυχία για το κατά πόσο πραγματώνεται η αντιστροφή του βάρους απόδειξης. Η ΕΕΔΑ επισημαίνει πως η ειδικά αιτιολογημένη αίτηση εκ μέρους του εναγομένου θα πρέπει να θεωρείται επαρκής για το παραδεκτό και το βάσιμο της αίτησης.

Προκρίνεται δε η **επέκταση της ρύθμισης, ώστε να καταλαμβάνει και την περίπτωση καταχρηστικών διαδικασιών**. Η υφιστάμενη ρύθμιση, η οποία προϋποθέτει ότι ο εναγόμενος αποδεικνύει τον καταχρηστικό σκοπό του αντιδίκου, είναι πιθανό να αποδυναμώσει στην ουσία την παρεχόμενη προστασία.

- **Άρθρο 9, Κυρώσεις έναντι καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών (άρθρα 14 και 15 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069)**

Με το παρόν άρθρο επιχειρείται ρύθμιση για την **καταβολή των δικαστικών εξόδων και της νομικής εκπροσώπησης**, καθώς και για τον προσδιορισμό χρηματικής ποινής, σε περίπτωση καταχρηστικής αγωγής. Ως προς το πρώτο

³¹ [Recommendation CM/Rec\(2024\)2](#) of the Committee of Ministers to member States on countering the use of strategic lawsuits against public participation (SLAPPs), 5/4/2024, para 35.

σκέλος, η ΕΕΔΑ, ευθυγραμμιζόμενη και με τα οριζόμενα στην Οδηγία (ά. 14), υπογραμμίζει τη σημασία πρόβλεψης καταβολής **του συνόλου των εξόδων νομικής εκπροσώπησης**, χωρίς την εισαγωγή πρόσθετων προϋποθέσεων ή περιορισμών που ερείδονται στην οικονομική δυνατότητα των διαδίκων. Οι πολλαπλές δικαστικές διαδικασίες με τις οποίες έρχονται τις περισσότερες φορές αντιμέτωπα τα πρόσωπα ή τα μέσα που αποτελούν στόχο καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών, επιφέρουν ασφυκτική οικονομική πίεση, οδηγώντας σε επαγγελματική και οικονομική εξόντωση.³² Για αυτό άλλωστε, και η Σύσταση της Επιτροπής των Υπουργών προτρέπει τα κράτη μέλη να παρέχουν στα δικαστήρια τη δυνατότητα, όταν καταφάσκει ο στρατηγικός χαρακτήρας των δικαστικών διαδικασιών, να υποχρεώνουν τον ενάγοντα να φέρει το σύνολο των δικαστικών εξόδων της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου του πλήρους κόστους της νομικής εκπροσώπησης του εναγομένου.³³ Χρειάζεται δε να διευκρινιστεί ότι η καταβολή των εξόδων θα επιδικάζεται όταν η αγωγή χαρακτηριστεί καταχρηστική, ανεξαρτήτως του λόγου απόρριψής της, όπως ορίζεται και στο ά. 6 του παρόντος νομοσχεδίου. Επιπρόσθετα, η καταβολή χρηματικής ποινής ή/και αποζημίωσης θα πρέπει να προβλέπεται και στην περίπτωση παραίτησης από την αγωγή, περιορισμού του αιτήματος ή ανάκλησης διαδικαστικής πράξης εκ μέρους του ενάγοντος.

Η ΕΕΔΑ επαναφέρει τις Συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής οι οποίες ορίζουν πως οι εθνικές αρχές πρέπει «να διασφαλίζουν ότι οι στόχοι προδήλως αβάσιμων ή καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού έχουν **πρόσβαση σε ατομική και ανεξάρτητη στήριξη**».³⁴ Για τον σκοπό αυτόν, οι εθνικές αρχές οφείλουν να **προσδιορίζουν και να χρηματοδοτούν τους οργανισμούς που παρέχουν καθοδήγηση και στήριξη** προς τα εν λόγω πρόσωπα. Ως προς αυτό, η ΕΕΔΑ έχει εκφράσει την ικανοποίησή της για το ά. 38 του Ν. 5352/2025³⁵ με το οποίο εισήχθη πρόβλεψη για ετήσια χρηματοδότηση προς το Παρατηρητήριο Στρατηγικών Αγωγών της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ενώσεων Συντακτών (Π.Ο.Ε.ΣΥ.), ως συνεισφορά για την πραγμάτωση των καταστατικών σκοπών του, μέχρι του ποσού των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ. Παράλληλα, η Εθνική Επιτροπή επισημαίνει την ανάγκη ενίσχυσης και διεύρυνσης της εν λόγω στήριξης, διατυπώνοντας εκ νέου τις Συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, κατά τις οποίες τα κράτη μέλη πρέπει

³² [Texts adopted - Strengthening democracy, media freedom and pluralism in the EU - Thursday, 11 November 2021](#)

³³ Recommendation CM/Rec(2024)2 of the Committee of Ministers to member States on countering the use of strategic lawsuits against public participation (SLAPPs). CM/Rec(2024)2, 5/04/2024, para 38.

³⁴ Ibid, para 21.

³⁵ Ν. 5352/2025, [Εκσυγχρονισμός νομικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας της «Ελληνικής Ραδιοφωνίας Τηλεόρασης Ανώνυμης Εταιρείας \(Ε.Ρ.Τ. Α.Ε.\)» και ενίσχυση του δημόσιου χαρακτήρα της και της ανταγωνιστικότητάς της στην αγορά των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης Λήψη μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού \(ΕΕ\) 2024/1083 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 2024, σχετικά με τη θέσπιση κοινού πλαισίου για τις υπηρεσίες μέσω ενημέρωσης στην εσωτερική αγορά και την τροποποίηση της οδηγίας 2010/13/ ΕΕ \(Ευρωπαϊκός Κανονισμός για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης EUROPEAN MEDIA FREEDOM ACT\)](#), ΦΕΚ Α 212/25.11.2025

να διασφαλίσουν στα θύματα στρατηγικών αγωγών επαρκή πρόσβαση σε δωρεάν νομική συνδρομή, οικονομική υποστήριξη, σε συνεργασία με τις εθνικές ενώσεις δημοσιογράφων, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τις σχετικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, αλλά και ψυχολογική υποστήριξη.³⁶

Σύμφωνα με την **παράγραφο 3**, το δικαστήριο μπορεί «αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος του εναγομένου, να επιβάλει στον ενάγοντα **χρηματική ποινή**, η οποία ορίζεται σε ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) επί του αιτήματος της αγωγής ή σε ποσό ύψους πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, αν η διαφορά δεν είναι αποτιμητή σε χρήμα». Μολονότι η πρόβλεψη χρηματικής ποινής συνάδει με το γράμμα της Οδηγίας, εν τούτοις η ΕΕΔΑ οφείλει να επισύρει την προσοχή στο προβλεπόμενο ποσοστό, το οποίο θα πρέπει να ανταποκρίνεται στα ευρωπαϊκά πρότυπα και προϋποθέσεις, καθώς σύμφωνα με το ά. 15 και την αιτιολ. σκέψη 42 της Οδηγίας, οι εκάστοτε κυρώσεις πρέπει να είναι **αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές**. Δηλαδή, η δυνατότητα επιβολής κύρωσης έχει ως δικαιολογητική βάση, ανάμεσα στα άλλα, την αποτροπή των δυνητικών εναγόντων να κινούν καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού. Η ΕΕΔΑ εκφράζει την ανησυχία της, καθώς το ποσοστό του 1% επί του αιτήματος της αγωγής (ή τα 5000 ευρώ, αν η αγωγή δεν είναι αποτιμητή σε χρήμα) δεν φαίνεται επαρκές, ώστε να λειτουργήσει αποτελεσματικά και αποτρεπτικά. Υπογραμμίζεται δε πως κατά τον προσδιορισμό του ποσού, θα πρέπει να συνυπολογίζεται αν η διαδικασία λειτουργεί με τρόπο επιζήμιο ή αποτρεπτικό ως προς τη συμμετοχή του κοινού, η φύση της αξίωσης, εάν ο ενάγων έχει κινήσει πολλαπλές διαδικασίες σε παρόμοια θέματα, καθώς και οι οικονομικοί του πόροι, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική αποτροπή της άσκησης αντίστοιχων καταχρηστικών αγωγών στο μέλλον.³⁷

Η ΕΕΔΑ, σε ευθυγράμμιση με τη Σύσταση της Επιτροπής Υπουργών, κρίνει σκόπιμη την προσθήκη πρόβλεψης που θα ορίζει ότι το δικαστήριο, είτε αυτεπάγγελα είτε κατόπιν αιτήματος του εναγομένου, θα μπορεί να διατάξει τη χρηματική αποζημίωσή του, στο πλαίσιο των κυρώσεων και άλλων ενδεδειγμένων μέτρων προστασίας, στην περίπτωση που κριθεί μια αγωγή ως καταχρηστική.³⁸ Τα θύματα στρατηγικών αγωγών θα πρέπει να αποζημιώνονται πλήρως για τη ζημία που υπέστησαν, ενώ η αποζημίωση θα πρέπει να καλύπτει τόσο την περιουσιακή όσο και τη μη περιουσιακή ζημία, συμπεριλαμβανομένων,

³⁶ Recommendation CM/Rec(2024)2 of the Committee of Ministers to member States on countering the use of strategic lawsuits against public participation (SLAPPs). CM/Rec(2024)2, 5/04/2024, paras 51-53.

³⁷ ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2022/758 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 27ης Απριλίου 2022 σχετικά με την προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»), L 138/30, 17/05/2022, αιτ. σκ. 20.

³⁸ Recommendation CM/Rec(2024)2 of the Committee of Ministers to member States on countering the use of strategic lawsuits against public participation (SLAPPs). CM/Rec(2024)2, 5/04/2024, paras 38-45.

ενδεικτικά, της απώλειας εισοδήματος, του χρόνου που απώλεσαν και της ηθικής βλάβης.

- **Άρθρο 10 Ένδικα μέσα (άρθρο 13 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069)**

Το υπό εξέταση άρθρο προβλέπει την δυνατότητα άσκησης έφεσης σε περίπτωση απόρριψης της αγωγής ως αβάσιμης/απαράδεκτης σε πρώιμο στάδιο. Μολονότι το ρυθμιστικό πλαίσιο κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, χρειάζεται να διευκρινιστεί με μεγαλύτερη σαφήνεια ο χρόνος εκδίκασης του ενδίκου μέσου. Η «κατά προτεραιότητα εκδίκαση στην πλησιέστερη δυνατή δικάσιμο» που προβλέπεται από το άρθρο, είναι πιθανό να οδηγήσει σε σοβαρές καθυστερήσεις, ιδίως στα δικαστήρια με τις περισσότερες υποθέσεις, αφαιρώντας επί της ουσίας ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του νομοθετήματος, που είναι η ταχύτητα για την προστασία του εναγομένου από τις μακροχρόνιες δικονομικές διαδικασίες.

- **Άρθρο 13, Δωσιδικία περιουσιακών αξιώσεων λόγω στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού (άρθρο 17 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069)**

Το συγκεκριμένο άρθρο αποτελεί μεταφορά του άρθρου 17 της Οδηγίας, το οποίο εισάγει ειδική δωσιδικία για αγωγές που σχετίζονται με δικαστικές διαδικασίες σε τρίτες χώρες, δίνοντας στον εναγόμενο τη δυνατότητα να ζητήσει, ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του, αποζημίωση για τη ζημία και τα έξοδα που συνδέονται με τη διαδικασία που έχει κινηθεί ενώπιον του δικαστηρίου της τρίτης χώρας. Η ΕΕΔΑ χαιρετίζει τη μεταφορά της ρύθμισης στην ελληνική έννομη τάξη και την επέκταση της εφαρμογής στις περιπτώσεις που η αντίστοιχη διαδικασία έχει κινηθεί σε ημεδαπό δικαστήριο. Εντούτοις, η Εθνική Επιτροπή υπογραμμίζει την αναγκαιότητα πρόσθετης πρόβλεψης για χρηματική αποζημίωση στο πλαίσιο του ά. 9, τον σαφή διαχωρισμό από την αποζημίωση που προβλέπεται σε αυτή τη διάταξη και η οποία μπορεί να συμβεί στο πλαίσιο ξεχωριστής διαδικασίας. Όπως προκύπτει άλλωστε και από την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης: «Με τη δημιουργία της δωσιδικίας στον τόπο κατοικίας ή στην έδρα του θύματος, αίρεται το δυσβάσταχτο βάρος που αντιμετωπίζει ο εναγόμενος όταν καλείται να αμυνθεί σε απομακρυσμένα και συχνά άγνωστα νομικά συστήματα».³⁹

- **Άρθρο 17, Συλλογή δεδομένων και ενημέρωση του κοινού (άρθρα 19 και 20 της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1069)**

Η ΕΕΔΑ αξιολογεί ιδιαίτερα θετικά τη συλλογή δεδομένων και την ενημέρωση του κοινού μέσω της ανάρτησης αυτών στην επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου

³⁹ [Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης](#) του Σχ/Ν «Μέτρα για την προστασία από στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1069 - Νέο πλαίσιο για τη συμμόρφωση της Διοίκησης στις δικαστικές αποφάσεις - Λοιπές διατάξεις».

Δικαιοσύνης (ή σε όποια άλλη ηλεκτρονική πύλη αποφασιστεί). Παρ' όλα αυτά, η μεταφορά του ά. 19 της Οδηγίας φαίνεται ελλιπής, αφού **δεν υπάρχει αντίστοιχη ρύθμιση για τα υφιστάμενα μέτρα στήριξης** που χρειάζεται να υπάρχουν και να είναι διαθέσιμα, όπως νομική βοήθεια και οικονομική και ψυχολογική υποστήριξη (Βλ. επίσης σχόλια στο ά. 9). Σύμφωνα και με την αιτιολ. σκ. 46 της Οδηγίας «[...] οι παρεχόμενες πληροφορίες μέσω της “υπηρεσίας μίας στάσης” θα πρέπει να καλύπτουν τους υφιστάμενους μηχανισμούς στήριξης, για παράδειγμα πληροφορίες για σχετικές οργανώσεις και ενώσεις που παρέχουν νομική ή οικονομική βοήθεια και ψυχολογική υποστήριξη σε στόχους». Αντίστοιχα, λόγω της δυσκολίας εύρεσης πληροφοριών για τους πόρους στήριξης, αλλά και για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της στήριξης έναντι των διαδικασιών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει ότι οι εν λόγω πληροφορίες θα πρέπει να συλλέγονται, να διατίθενται σε ενιαίο σημείο και να είναι δωρεάν και εύκολα προσβάσιμες. Επομένως, «κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να συστήσει ένα εθνικό σημείο επαφής το οποίο θα συγκεντρώνει και θα ανταλλάσσει πληροφορίες σχετικά με τους διαθέσιμους πόρους».⁴⁰ Τούτων λεχθέντων, προτείνεται η προσθήκη πρόβλεψης δημοσίευσης των ανωτέρων πληροφοριών στην παρ. 4 του ά. 17 του Σχ/Ν.

Τέλος, η Εθνική Επιτροπή επισημαίνει την παράλειψη ενσωμάτωσης της παραγράφου 3 του ά. 19, το οποίο ορίζει ότι «Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν, σε εύκολα προσβάσιμη και ηλεκτρονική μορφή, κάθε τελεσίδικη απόφαση που εκδίδεται από τα εθνικά εφετεία ή ανώτατα δικαστήριά τους σε σχέση με διαδικασίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας». Ως εκ τούτου, συστήνεται η μεταφορά της συγκεκριμένης ρύθμισης για πληρέστερη και εύκολα προσβάσιμη ενημέρωση των θυμάτων των στρατηγικών αγωγών, των φορέων στήριξης και των ενδιαφερόμενων επαγγελματιών.

2. ΜΕΡΟΣ ΣΤ' ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΕΠΙΓΡΑΜΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΣΕ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ - ΕΠΕΙΓΟΥ ΣΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

2.1 Γενικές Παρατηρήσεις (ά. 75-76 Σχ/Ν)

Η ΕΕΔΑ καλωσορίζει τις διατάξεις του Σχ/Ν με στόχο την προστασία των ανηλίκων κατά τη χρήση επιγραμμικών υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης. Η νομοθετική αυτή πρωτοβουλία ανταποκρίνεται στην ανάγκη αντιμετώπισης των αυξανόμενων κινδύνων που συνδέονται με το ψηφιακό περιβάλλον, όπως ο διαδικτυακός εκφοβισμός, η σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση, η παραβίαση της ιδιωτικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων, η έκθεση σε

⁴⁰ ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2022/758 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 27ης Απριλίου 2022 σχετικά με την προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»), L 138/30, 17/05/2022, αιτ. σκ. 38.

επιβλαβές ή παραπλανητικό περιεχόμενο, καθώς και οι επιπτώσεις στην ψυχική υγεία και την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών.

Η προστασία των παιδιών στο ψηφιακό περιβάλλον κατοχυρώνεται ήδη από το ισχύον διεθνές, περιφερειακό και Ενωσιακό πλαίσιο προστασίας.

Σε ενωσιακό επίπεδο, ιδιαίτερη σημασία έχουν ο [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2022/2065 για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες \(Digital Services Act\)](#), ο οποίος θεσπίζει ειδικές υποχρεώσεις για την προστασία των ανηλίκων στις επιγραμμικές πλατφόρμες, καθώς και οι [Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη λήψη μέτρων για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ιδιωτικότητας, ασφάλειας και προστασίας των ανηλίκων στο διαδίκτυο, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 4 του κανονισμού \(ΕΕ\) 2022/2065](#).⁴¹ Οι **Κατευθυντήριες Γραμμές** εξειδικεύουν τις υποχρεώσεις των παρόχων ως προς τον εντοπισμό και τον μετριασμό των κινδύνων, τον κατάλληλο για την ηλικία σχεδιασμό των υπηρεσιών (age-appropriate design), την προστασία της ιδιωτικότητας και των προσωπικών δεδομένων των ανηλίκων και τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων ασφάλειας.

Σε περιφερειακό επίπεδο, το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού στο ψηφιακό περιβάλλον, το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη Σύμβαση για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και τη σεξουαλική κακοποίηση (Σύμβαση Lanzarote), τη Σύμβαση για το Έγκλημα στον Κυβερνοχώρο (Σύμβαση της Βουδαπέστης), τη Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δικαιώματα του Παιδιού 2022–2027, τη Σύσταση CM/Rec(2018)7, το Εγχειρίδιο για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού στο ψηφιακό περιβάλλον, το Εγχειρίδιο διαδικτυακής εκπαίδευσης, η Έκθεση σχετικά με τα παιδιά με αναπηρίες στο ψηφιακό περιβάλλον, οι Κατευθυντήριες γραμμές για την προστασία δεδομένων των παιδιών στο περιβάλλον της εκπαίδευσης.⁴²

Σε διεθνές επίπεδο, η Σύμβαση των ΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ν. 2101/1992) αναγνωρίζει τα παιδιά ως αυτοτελείς φορείς δικαιωμάτων και επιβάλλει στα συμβαλλόμενα κράτη την υποχρέωση λήψης όλων των αναγκαίων μέτρων για την αποτελεσματική προστασία τους. Ειδικότερα, κατοχυρώνει το δικαίωμα στη ζωή, την επιβίωση και την ανάπτυξη (άρθρο 6), το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή (άρθρο 16), το δικαίωμα πρόσβασης σε κατάλληλη πληροφόρηση και προστασίας από επιβλαβές περιεχόμενο (άρθρο 17), την προστασία από κάθε μορφή βίας, κακομεταχείρισης και εκμετάλλευσης (άρθρο 19), καθώς και το δικαίωμα στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο σωματικής και ψυχικής υγείας (άρθρο 24). Όλες οι διατάξεις της Σύμβασης θα πρέπει να ερμηνεύονται με βάση την οριζόντια αρχή του άρθρου 3 της Σύμβασης, σύμφωνα με την οποία για κάθε

⁴¹ Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη λήψη μέτρων για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ιδιωτικότητας, ασφάλειας και προστασίας των ανηλίκων στο διαδίκτυο, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065, 10 Οκτωβρίου 2025.

⁴² Council of Europe, [Digital environment](#).

νομοθετική ή διοικητική πράξη που αφορά ανηλίκους θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το βέλτιστο συμφέρον τους.

Η ΕΕΔΑ αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο Γενικό Σχόλιο αριθ. 25 (2021) της Επιτροπής των ΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών σε σχέση με το ψηφιακό περιβάλλον, ως βασικό οδηγό για την ερμηνεία των υποχρεώσεων των Κρατών Μελών για την εφαρμογή της Σύμβασης στο ψηφιακό περιβάλλον. Το Γενικό Σχόλιο επιβεβαιώνει ότι όλα τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στη Σύμβαση ισχύουν εξίσου στο διαδίκτυο και τις ψηφιακές υπηρεσίες και εξειδικεύει τις θετικές υποχρεώσεις των Κρατών Μελών για την πρόληψη και αντιμετώπιση των κινδύνων που ανακύπτουν από τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και λοιπών επιγραμμικών υπηρεσιών. Παράλληλα, υπογραμμίζει ότι οι πάροχοι ψηφιακών υπηρεσιών οφείλουν, στο πλαίσιο της ευθύνης τους για τον σεβασμό των δικαιωμάτων του παιδιού, να ενσωματώνουν μέτρα ασφάλειας ήδη από τον σχεδιασμό των υπηρεσιών τους (safety by design), να προστατεύουν αποτελεσματικά τα προσωπικά δεδομένα των ανηλίκων και να διαθέτουν προσβάσιμους και αποτελεσματικούς μηχανισμούς αναφοράς και αντιμετώπισης επιβλαβούς περιεχομένου.

Υπό το πρίσμα των παραπάνω, επισημαίνεται ότι η αποτελεσματική προστασία των ανηλίκων προϋποθέτει όχι μόνο την υιοθέτηση κατάλληλων νομοθετικών μέτρων αλλά και τη συνεχή αξιολόγηση της εφαρμογής τους. Προς αυτήν την κατεύθυνση η Εθνική Επιτροπή συνιστά: α) τη διασφάλιση ότι όλα τα μέτρα εφαρμόζονται σύμφωνα με την αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και κατόπιν εκτίμησης των επιπτώσεών τους στα δικαιώματα του παιδιού, β) την πλήρη ευθυγράμμιση της εφαρμογής του νόμου με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, το Γενικό Σχόλιο αριθ. 25 (2021), τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2065 (Digital Services Act) και τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προστασία των ανηλίκων στο επιγραμμικό περιβάλλον, γ) την ενίσχυση της λογοδοσίας των παρόχων επιγραμμικών υπηρεσιών μέσω αποτελεσματικών μηχανισμών εποπτείας και συμμόρφωσης και δ) την ανάπτυξη μόνιμων προγραμμάτων ψηφιακού γραμματισμού και ενημέρωσης για παιδιά, γονείς και εκπαιδευτικούς, με στόχο την ασφαλή και υπεύθυνη χρήση των επιγραμμικών υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης.

Σε κάθε περίπτωση η ΕΕΔΑ υπογραμμίζει ότι κάθε περιορισμός στην πρόσβαση των ανηλίκων σε επιγραμμικές υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης οφείλει να πληροί τις αρχές της αναγκαιότητας, της αναλογικότητας και της αποτελεσματικότητας. Τα μέτρα προστασίας δεν θα πρέπει να οδηγούν, στην πράξη, σε παράκαμψη των προβλεπόμενων εγγυήσεων ή στη μετατόπιση των ανηλίκων προς λιγότερο ασφαλή και μη εποπτευόμενα ψηφιακά περιβάλλοντα, εξέλιξη που θα μπορούσε να υπονομεύσει τον ίδιο τον σκοπό της νομοθετικής παρέμβασης.

2.2 Ειδικές Παρατηρήσεις (ά. 75-76 Σχ/Ν)

Τα παιδιά χρειάζονται ειδική προστασία στο Διαδίκτυο⁴³ και πρέπει να εκπαιδεύονται για το πώς να αποφεύγουν τους κινδύνους και πώς να επωφελούνται στο μέγιστο από τη χρήση του Διαδικτύου. Για να επιτευχθεί αυτό, τα παιδιά πρέπει να γίνουν ψηφιακοί πολίτες. Το Διαδίκτυο εκθέτει τα παιδιά σε πληθώρα ευκαιριών, αλλά και κινδύνους που μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα δικαιώματά τους. Ορισμένοι από αυτούς τους κινδύνους περιλαμβάνουν διαδικτυακό εκφοβισμό, θέματα προστασίας δεδομένων, έγκλημα στον κυβερνοχώρο και υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Με τη σωστή εκπαίδευση και συντονισμένες προσπάθειες εκ μέρους των ΚΜ, των παρόχων υπηρεσιών Διαδικτύου και των εκπαιδευτικών, τα παιδιά μπορούν να μάθουν να αποφεύγουν με επιτυχία αυτούς τους κινδύνους και να εκμεταλλεύονται τις πολλές ευκαιρίες του Διαδικτύου.

Η ΕΔΔΑ, θέτοντας το πλαίσιο και τον προβληματισμό για τον δημόσιο διάλογο, λαμβάνει υπόψη την [Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες](#)⁴⁴ και συγκεκριμένα το άρθρο 28 για την προστασία των ανηλίκων στο διαδίκτυο, καθώς και τις [Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη λήψη μέτρων για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ιδιωτικότητας, ασφάλειας και προστασίας των ανηλίκων στο διαδίκτυο, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 4 του κανονισμού \(ΕΕ\) 2022/2065](#).⁴⁵ Σκοπός του παρόντος κανονισμού είναι να συμβάλει στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενδιάμεσων υπηρεσιών, με τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων για ένα ασφαλές, προβλέψιμο και αξιόπιστο επιγραμμικό περιβάλλον, που διευκολύνει την καινοτομία και στο οποίο προστατεύονται ουσιαστικά τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της προστασίας των καταναλωτών. Σύμφωνα με το άρθρο 28 (Προστασία των ανηλίκων στο διαδίκτυο):

- 1. Οι πάροχοι επιγραμμικών πλατφορμών προσβάσιμων σε ανήλικους λαμβάνουν κατάλληλα και αναλογικά μέτρα για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ιδιωτικότητας, ασφάλειας και προστασίας των ανηλίκων, στην υπηρεσία τους.*
- 2. Οι πάροχοι επιγραμμικών πλατφορμών δεν παρουσιάζουν διαφημίσεις στη διεπαφή τους βάσει κατάρτισης προφίλ, όπως η έννοια αυτή ορίζεται στο άρθρο 4 σημείο 4) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, με τη χρήση δεδομένων*

⁴³ Βλ. ΕΕΔΑ, Η ΕΕΔΑ στο Εργαστήριο του Democracy & Culture Foundation για τη χρήση των κοινωνικών δικτύων από παιδιά και εφήβους, 24 Μαρτίου 2026. ΕΕΔΑ, Η ΕΕΔΑ στην ακρόαση της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής & Τεχνοηθικής για τον «Χάρτη των Ψηφιακών Δικαιωμάτων των Παιδιών», 29 Απριλίου 2025. ΕΕΔΑ, Συμμετοχή της ΕΕΔΑ σε Ημερίδες με θέμα «Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας στα Ανθρώπινα Δικαιώματα» στο πλαίσιο έργου του Υπουργείου Δικαιοσύνης με έμφαση στα Δικαιώματα του Παιδιού, 30 Οκτωβρίου 2024. Η ΕΕΒΤ (μέλος της ΕΕΔΑ) έχει δημοσιεύσει σχετικές δηλώσεις/συστάσεις: [Δήλωση για την προστασία των παιδιών από δυσμενείς επιπτώσεις των αλγορίθμων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και Δήλωση για την προστασία των εφήβων από την έκθεση σε τυχερά παιχνίδια](#).

⁴⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2022 σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ (πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες). Βλ. και Ν. 5099/2024.

⁴⁵ Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη λήψη μέτρων για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ιδιωτικότητας, ασφάλειας και προστασίας των ανηλίκων στο διαδίκτυο, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065, 10 Οκτωβρίου 2025.

προσωπικού χαρακτήρα του αποδέκτη της υπηρεσίας, όταν γνωρίζουν με εύλογη βεβαιότητα ότι ο αποδέκτης της υπηρεσίας είναι ανήλικος.

3. Η συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο παρόν άρθρο δεν υποχρεώνει τους παρόχους επιγραμμικών πλατφορμών να επεξεργάζονται πρόσθετα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προκειμένου να αξιολογούν κατά πόσον ο αποδέκτης της υπηρεσίας είναι ανήλικος.

4. Η Επιτροπή, κατόπιν διαβούλευσης με το συμβούλιο, δύναται να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για να βοηθά τους παρόχους επιγραμμικών πλατφορμών στην εφαρμογή της παραγράφου 1.

Σύμφωνα με τις άνω Κατευθυντήριες Οδηγίες, είναι γεγονός ότι υπάρχουν συγκεκριμένα οφέλη από τη λειτουργία και χρήση πλατφορμών. Οι επιγραμμικές πλατφόρμες **χρησιμοποιούνται** ολοένα και περισσότερο από ανηλικούς και μπορούν να τους **προσφέρουν διάφορα οφέλη**. Για παράδειγμα, οι επιγραμμικές πλατφόρμες μπορούν να παρέχουν πρόσβαση σε πληθώρα εκπαιδευτικών πόρων, ώστε να βοηθήσουν τους ανηλικούς να αποκτήσουν νέες δεξιότητες και να διευρύνουν τις γνώσεις τους. Οι επιγραμμικές πλατφόρμες μπορούν επίσης να προσφέρουν στους ανηλικούς ευκαιρίες να εκφράσουν τις απόψεις τους και να συνδεθούν με άλλα άτομα που έχουν παρόμοια ενδιαφέροντα, κάτι που βοηθά τους ανηλικούς να καλλιεργήσουν κοινωνικές δεξιότητες και να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και αίσθημα κοινής ταυτότητας. Οι ανήλικοι, παίζοντας και εξερευνώντας το επιγραμμικό περιβάλλον, μπορούν παράλληλα να ενισχύσουν τη φυσική περιέργειά τους, συμμετέχοντας σε δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα, την επίλυση προβλημάτων, την κριτική σκέψη, την αυτενέργεια και την ψυχαγωγία.

Ωστόσο, **υπάρχει ανάγκη για προστασία**. Σύμφωνα με τις άνω οδηγίες, υπάρχει ευρεία συναίνεση μεταξύ των φορέων χάραξης πολιτικής, των ρυθμιστικών αρχών, της κοινωνίας των πολιτών, των ερευνητών, των εκπαιδευτικών και των κηδεμόνων ως προς το ότι το τρέχον επίπεδο ιδιωτικότητας, ασφάλειας και προστασίας των ανηλίκων στο διαδίκτυο είναι συχνά ανεπαρκές. Ο σχεδιασμός και τα χαρακτηριστικά των πολλών και διαφόρων ειδών επιγραμμικών πλατφορμών και των υπηρεσιών που προσφέρονται από παρόχους επιγραμμικών πλατφορμών οι οποίες είναι προσβάσιμες σε ανηλικούς ενδέχεται να δημιουργήσουν κινδύνους για την ιδιωτικότητα, την ασφάλεια και την προστασία των ανηλίκων και να επιδεινώσουν τους υφιστάμενους κινδύνους. Οι κίνδυνοι αυτοί περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, την έκθεση σε παράνομο περιεχόμενο και επιβλαβές περιεχόμενο, η οποία υπονομεύει την ιδιωτικότητα, την ασφάλεια και την προστασία των ανηλίκων ή ενδέχεται να βλάψει τη σωματική ή πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων. Περιλαμβάνουν επίσης τον κυβερνοεκφοβισμό ή την επαφή με άτομα που επιδιώκουν να βλάψουν ανηλικούς, όπως άτομα που επιδιώκουν να κακοποιήσουν σεξουαλικά ή να εκβιάσουν ανηλικούς, διακινητές ανθρώπων και άτομα που επιδιώκουν να στρατολογήσουν ανηλικούς σε εγκληματικές συμμορίες ή να προωθήσουν τη βία, τη ριζοσπαστικοποίηση, τον βίαιο εξτρεισμό και την τρομοκρατία. Οι ανήλικοι ενδέχεται επίσης να αντιμετωπίζουν κινδύνους ως καταναλωτές, καθώς και κινδύνους που σχετίζονται με την εκτεταμένη ή την υπερβολική χρήση επιγραμμικών πλατφορμών και την έκθεση σε ανάρμοστες πρακτικές ή φαινόμενα

εκμετάλλευσης, μεταξύ άλλων σε σχέση με στοιχήματα και τυχερά παιχνίδια. Η αυξανόμενη ενσωμάτωση διαλογικών ρομπότ και ψηφιακών «συντρόφων» που χρησιμοποιούν τεχνητή νοημοσύνη (TN) σε επιγραμμικές πλατφόρμες, καθώς και τα προϊόντα βαθυπαραποίησης (deep fakes) που βασίζονται στην TN, μπορούν επίσης να επηρεάσουν τον τρόπο με τον οποίο οι ανήλικοι αλληλεπιδρούν με τις επιγραμμικές πλατφόρμες, να επιδεινώσουν τους υφιστάμενους κινδύνους και να δημιουργήσουν νέους κινδύνους που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά την ιδιωτικότητα, την ασφάλεια και την προστασία των ανηλίκων. Οι κίνδυνοι αυτοί μπορεί να προέρχονται από την άμεση επαφή του ανηλίκου με την πλατφόρμα και/ή από τις ενέργειες άλλων χρηστών στην πλατφόρμα.

Είναι σημαντικό να υπογραμμίσουμε τον σκοπό των οδηγιών, οι οποίες έχουν ως στόχο να στηρίξουν τους παρόχους επιγραμμικών πλατφορμών στην αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων, παρέχοντας μια δέσμη μέτρων τα οποία η Επιτροπή θεωρεί ότι θα βοηθήσουν τους εν λόγω παρόχους να διασφαλίσουν υψηλό επίπεδο ιδιωτικότητας, ασφάλειας και προστασίας των ανηλίκων στις πλατφόρμες τους, κάτι που θα συμβάλει στην προστασία των ανηλίκων, η οποία αποτελεί σημαντικό στόχο πολιτικής της Ένωσης. Επίσης, οι κατευθυντήριες γραμμές έχουν επίσης ως στόχο να βοηθήσουν τους συντονιστές ψηφιακών υπηρεσιών και τις αρμόδιες εθνικές αρχές κατά την εφαρμογή και την ερμηνεία του άρθρου 28 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065. Για παράδειγμα, η ενίσχυση της ιδιωτικότητας των λογαριασμών που ανήκουν σε ανηλίκους θα βοηθήσει, μεταξύ άλλων, τους παρόχους επιγραμμικών πλατφορμών να μειώσουν τον κίνδυνο ανεπιθύμητης επαφής. Η εφαρμογή μέτρων διασφάλισης της ηλικίας μπορεί, μεταξύ άλλων, να βοηθήσει τους παρόχους να μειώσουν τον κίνδυνο έκθεσης των ανηλίκων σε υπηρεσίες, περιεχόμενο, συμπεριφορές, επαφές ή εμπορικές πρακτικές που υπονομεύουν την ιδιωτικότητα, την ασφάλεια και την προστασία τους.

Η ΕΕΔΑ τονίζει ότι η θέσπιση αυτών και άλλων μέτρων —σε θέματα που εκτείνονται από τα συστήματα συστάσεων και τη διακυβέρνηση έως την υποστήριξη των χρηστών και την υποβολή εκθέσεων— μπορεί να βοηθήσει τους παρόχους επιγραμμικών πλατφορμών **να καταστήσουν τις επιγραμμικές πλατφόρμες ασφαλέστερες, πιο προστατευμένες και περισσότερο προσανατολισμένες στην προστασία της ιδιωτικότητας των ανηλίκων**. Το άρθρο 28 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2065 ορίζει ότι η συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο δεν υποχρεώνει τους παρόχους επιγραμμικών πλατφορμών προσβάσιμων **σε ανηλίκους να επεξεργάζονται πρόσθετα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προκειμένου να αξιολογούν αν ο αποδέκτης της υπηρεσίας είναι ανήλικος**. Εξάλλου, η αιτιολογική σκέψη 71 του εν λόγω κανονισμού διευκρινίζει περαιτέρω ότι «[μια] επιγραμμική πλατφόρμα μπορεί να θεωρηθεί προσβάσιμη σε ανηλίκους όταν οι όροι και οι προϋποθέσεις της επιτρέπουν σε ανηλίκους να χρησιμοποιούν την υπηρεσία, όταν η υπηρεσία της απευθύνεται σε ανηλίκους ή χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο από αυτούς, ή όταν ο πάροχος γνωρίζει με άλλο τρόπο ότι ορισμένοι από τους αποδέκτες της υπηρεσίας του είναι ανήλικοι». Συνεπώς, μια πλατφόρμα μπορεί και υποχρεούται να παρέχει όλα τα εχέγγυα για την πρόσβαση των ανηλίκων στο περιεχόμενό της, λαμβάνοντας υπόψη ότι για παράδειγμα αυτό είναι μόνο εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

Η ΕΕΔΑ λαμβάνει υπόψη ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁴⁶ ζήτησε την απαγόρευση των πιο επιβλαβών πρακτικών εθισμού και προεπιλεγμένη απενεργοποίηση άλλων εθιστικών λειτουργιών για ανηλίκους (συμπεριλαμβανομένης των pull-to-refresh, gamification), την απαγόρευση ιστότοπων που δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες της ΕΕ, τη δράση για την αντιμετώπιση των τεχνολογιών πειθούς, όπως οι στοχευμένες διαφημίσεις, το μάρκετινγκ των influencers και τον εθιστικό σχεδιασμό, την απαγόρευση των συστημάτων συστάσεων που βασίζονται στην εμπλοκή για ανηλίκους, την εφαρμογή των κανόνων DSA σε διαδικτυακές πλατφόρμες βίντεο και απαγόρευση των loot boxes και άλλων τυχαιοποιημένων λειτουργιών παιχνιδιών, την προστασία των ανηλίκων από την εμπορική εκμετάλλευση, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης των πλατφορμών να προσφέρουν οικονομικά κίνητρα για kidfluence (παιδιά που ενεργούν ως influencers), επείγουσα δράση για την αντιμετώπιση των ηθικών και νομικών προκλήσεων που θέτουν τα εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης, όπως τα deepfakes, τα chatbot συντροφιάς, οι πράκτορες τεχνητής νοημοσύνης και οι εφαρμογές γυμνού που υποστηρίζονται από τεχνητή νοημοσύνη (που δημιουργούν μη συναινετικές χειραγωγημένες εικόνες). Επιπλέον του έργου της Επιτροπής για την ανάπτυξη μιας εφαρμογής επαλήθευσης ηλικίας στην ΕΕ και του ευρωπαϊκού πορτοφολιού ψηφιακής ταυτότητας (eID), χρειάζεται να ληφθεί υπόψη ότι **τα συστήματα διασφάλισης ηλικίας πρέπει να είναι ακριβή και να διαφυλάσσουν το απόρρητο των ανηλίκων**. Τέτοια συστήματα δεν απαλλάσσουν τις πλατφόρμες από την ευθύνη τους να διασφαλίζουν ότι τα προϊόντα τους είναι ασφαλή και κατάλληλα για την ηλικία εκ κατασκευής. Είναι δε σημαντικό να εξεταστεί η συζήτηση εντός του Κοινοβουλίου και να ληφθεί υπόψη εάν **οι υπηρεσίες των πλατφορμών έχουν σχεδιαστεί για παιδιά**⁴⁷. **Εξάλλου, λαμβάνονται υπόψη και άλλες συζητήσεις εντός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**⁴⁸ σχετικά με την απαίτηση καλύτερης εφαρμογής των κανόνων για ένα ασφαλέστερο περιβάλλον κοινωνικών μέσων και διαδικτύου με άξονες την έκκληση για αλγοριθμική διαφάνεια και «λειτουργία για νέους» που απενεργοποιεί τη στοχευμένη διαφήμιση, τον κώδικα δεοντολογίας της ΕΕ για τους influencers, την απαγόρευση εθιστικών λειτουργιών, την προστασία των παιδιών από πρακτικές όπως η κοινοποίηση και επιβολή ηθικών προτύπων για τους «συντρόφους τεχνητής νοημοσύνης» (AI companions).

Τα κράτη μέλη αρχίζουν να αναλαμβάνουν δράση και να ανταποκρίνονται με μέτρα, όπως τα όρια ηλικίας και τα συστήματα επαλήθευσης. Σε μια συγκριτική αποτίμηση των προσεγγίσεων για την απαγόρευση των social media σε ανηλίκους, η Γαλλία προτείνει ένα όριο στα 15 έτη, η Δανία εξετάζει ένα όριο για ανηλίκους κάτω των 16 ετών, με δυνατότητα μείωσης της ηλικίας με τη συγκατάθεση των γονέων η Σουηδία προβλέπει ένα όριο με βάση το έτος που το παιδί γίνεται 15 ετών, με εξαιρέσεις για διάφορους τύπους υπηρεσιών. Πολλοί

⁴⁶ European Parliament, [Children should be at least 16 to access social media](#), say MEPs, 26.11.2025

⁴⁷ Βλ. παράθεση: Rapporteur Christel Schaldemose said during the debate: "I am proud of this parliament, that we can stand together in protecting minors online. Together with strong, consistent enforcement of the Digital Services Act, these measures will dramatically raise the level of protection for children. We are finally drawing a line. We are saying clearly to platforms: your services are not designed for children. And the experiment ends here."

⁴⁸ European Parliament, [Better enforcement of rules needed for a safer social media and online environment](#), 14.7.2026.

άλλοι, από την Πορτογαλία και την Ισπανία έως τη Γερμανία και την Πολωνία, εξετάζουν το ενδεχόμενο θέσπισης νομοθεσίας για αυτό το θέμα⁴⁹. Ορισμένες χώρες⁵⁰, (Σλοβενία, Φινλανδία, Ιταλία) κινούνται σε απαγόρευση στα 15 έτη, η Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και Αυστραλία στα 16 έτη, η Πορτογαλία στα 13-16 έτη με γονική συναίνεση, η Αυστρία επεξεργάζεται απαγόρευση για κάτω των 14. **Συνεπώς, η επιλογή του συγκεκριμένου ορίου πρέπει να αιτιολογείται, ενώ οποιαδήποτε πιο ευέλικτη λύση πρέπει να ληφθεί υπόψη.**

Η Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Von der Leyen δήλωσε ότι τα στοιχεία υποστηρίζουν ολοένα και περισσότερο την εισαγωγή ελάχιστης ηλικίας για την πρόσβαση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και πρότεινε μια σταδιακή προσέγγιση για διαφορετικές ηλικιακές ομάδες⁵¹. Κατά τη συζήτηση χρειάζεται οπωσδήποτε να ληφθούν υπόψη οι συστάσεις του Ειδικού Πάνελ για την Ασφάλεια των Παιδιών στο Διαδίκτυο, όπως η πρόταση ενός εναρμονισμένου περιορισμού πρόσβασης σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης και άλλες ψηφιακές υπηρεσίες σε ολόκληρη την ΕΕ για παιδιά κάτω των 13 ετών, το πλαίσιο της προστασίας των εφήβων μεταξύ 13-15 ετών, καθώς και ότι τα πρώτα αποτελέσματα από χώρες που έχουν εισαγάγει γενικούς περιορισμούς ηλικίας στην πρόσβαση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δείχνουν ότι οι περισσότεροι ανήλικοι βρίσκουν έναν τρόπο να παρακάμπτουν αυτές τις πολιτικές⁵².

Στο ως άνω πλαίσιο, χρειάζεται να ληφθεί υπόψη η ευθύνη του κράτους να νομοθετήσει ορθά και με αναλογικό τρόπο, η ευθύνη ανεξάρτητων αρχών για την παρακολούθηση στο μέτρο που είναι υπεύθυνες, η ευθύνη των επιγραμμικών πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης και παράλληλα η επίβλεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αρ. 56 και 66) στο πλαίσιο της αρμοδιότητας της Επιτροπής. Εξάλλου και η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ)⁵³ έχει αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, βάσει του Κανονισμού για τις παραβάσεις υποχρεώσεων παρόχου ενδιάμεσων ψηφιακών υπηρεσιών σχετικά με την προστασία ανηλίκων.

Η ΕΕΔΑ λαμβάνει υπόψη τη νομοθεσία για τα προσωπικά δεδομένα, καθώς τα παραπάνω συμπεράσματα συνδέονται με την προστασία από την Νομοθεσία για τα Προσωπικά Δεδομένα και τα όρια ηλικίας και συγκεκριμένα το άρθρο 8 του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων (ΓΚΠΔ) με τίτλο: «Προϋποθέσεις που ισχύουν για τη συγκατάθεση παιδιού σε σχέση με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών», όπου αναφέρεται όριο ηλικίας: 16 ετών και ότι «Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν διά νόμου μικρότερη ηλικία για τους εν λόγω σκοπούς, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω μικρότερη ηλικία δεν είναι κάτω από τα 13 έτη». Το άρθρο 21 [N. 4624/2019](#) θέτει το όριο ηλικίας στα 15 έτη.

⁴⁹ Special Panel on Child Safety Online, [Child Safety Online](#), July 2026, σελ. 8.

⁵⁰ France24, [Countries move to ban social media for children](#), 21 July 2026. Euronews, [Which European countries are considering banning social media for children under 16?](#), 23 December 2025.

⁵¹ Euronews, [Von der Leyen convinced by case for 'age-appropriate' social media restrictions](#), 13 July 2026.

⁵² Special Panel on Child Safety Online, [Child Safety Online](#), July 2026, σελ. 6, 11, 17.

⁵³ ΕΕΤΤ, [Ψηφιακές υπηρεσίες - Διαχείριση καταγγελιών](#).

Σύμφωνα με την UNICEF⁵⁴, οι περιορισμοί αντικατοπτρίζουν μια γνήσια ανησυχία, καθώς τα παιδιά αντιμετωπίζουν εκφοβισμό, εκμετάλλευση και έκθεση σε επιβλαβές περιεχόμενο στο διαδίκτυο με αρνητικές επιπτώσεις στην ψυχική τους υγεία και ευημερία. Η παρούσα κατάσταση απογοητεύει τα παιδιά και τις οικογένειές τους. Ενώ η UNICEF χαιρετίζει την αυξανόμενη δέσμευση για την ασφάλεια των παιδιών στο διαδίκτυο, **οι απαγορεύσεις των μέσων κοινωνικής δικτύωσης συνοδεύονται από τους δικούς τους κινδύνους και μπορεί ακόμη και έχουν το αντίθετο αποτέλεσμα.** Η UNICEF, στην ως άνω δήλωση της, καλεί τα κράτη, τις ρυθμιστικές αρχές και τις εταιρείες τεχνολογίας να συνεργαστούν με τα παιδιά και τις οικογένειές τους για τη δημιουργία ενός ασφαλούς, συμπεριληπτικού και φιλικού προς τα δικαιώματα του παιδιού ψηφιακού περιβάλλοντος. Τα κράτη οφείλουν να θεσπίζουν κατάλληλο κανονιστικό πλαίσιο χωρίς να υποκαθιστούν την ευθύνη των εταιρειών για ασφαλέστερο σχεδιασμό των ψηφιακών υπηρεσιών και αποτελεσματική εποπτεία του περιεχομένου, ενώ οι εταιρείες πρέπει να ενσωματώνουν την ασφάλεια και την ευημερία των παιδιών στον σχεδιασμό των προϊόντων τους, να αναπτύσσουν αξιόπιστους μηχανισμούς επαλήθευσης ηλικίας και να παρέχουν υπηρεσίες προσαρμοσμένες στην ηλικία και το επίπεδο ανάπτυξης των ανηλίκων, ακόμη και σε χώρες με περιορισμένες θεσμικές δυνατότητες. Παράλληλα, οι ρυθμιστικές αρχές καλούνται να εφαρμόζουν αποτελεσματικά μέτρα για την πρόληψη και τον περιορισμό των διαδικτυακών κινδύνων που αντιμετωπίζουν τα παιδιά, ενώ η κοινωνία των πολιτών οφείλει να ενισχύει τη συμμετοχή των ίδιων των παιδιών, των νέων και των οικογενειών τους στη διαμόρφωση των σχετικών πολιτικών, με βάση αξιόπιστα επιστημονικά δεδομένα. Επιπλέον, οι γονείς και οι φροντιστές χρειάζονται ουσιαστική υποστήριξη μέσω της ενίσχυσης του ψηφιακού τους εγγραμματισμού, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικότερα στον ρόλο τους για την προστασία των παιδιών στο ψηφιακό περιβάλλον.

Είναι ενδιαφέρον πως εξηγεί το πλαίσιο η UNICEF Αυστραλίας⁵⁵ κατά την θεσμοθέτηση του μέτρου στην Αυστραλία για πρώτη φορά: «Ενώ είναι υπέροχο που μιλάμε περισσότερο για τη βελτίωση του διαδικτυακού κόσμου για τους νέους, η UNICEF Αυστραλίας πιστεύει ότι η απαγόρευση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από μόνη της δεν θα διορθώσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι στο διαδίκτυο. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν πολλά καλά χαρακτηριστικά, όπως η εκπαίδευση και η διατήρηση της επαφής με φίλους. Πιστεύουμε ότι είναι πιο σημαντικό να κάνουμε τις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης ασφαλέστερες και να ακούμε τους νέους για να βεβαιωθούμε ότι τυχόν αλλαγές βοηθούν πραγματικά. Γι' αυτό συμπεριλαμβάνουμε τις απόψεις των νέων όταν μιλάμε με την κυβέρνηση για να κάνουμε τους διαδικτυακούς χώρους όσο το δυνατόν πιο ασφαλείς».

Ο Υπάτος Αρμοστής του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα υπογραμμίζει τη δυσκολία των κοινωνιών να αντιμετωπίσουν το ζήτημα του πώς να διατηρούν τα παιδιά ασφαλή στο διαδίκτυο και ενώ οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης λειτουργούν αρκετά χρόνια, κατά την έναρξη λειτουργίας τους δεν είχε

⁵⁴ UNICEF, *Age restrictions alone won't keep children safe online - Statement by UNICEF as countries move to introduce social media bans for children*, 10 December 2025.

⁵⁵ UNICEF Australia, *Social media ban*.

πραγματοποιηθεί στην πραγματικότητα εκτίμηση επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα⁵⁶.

Η ΕΕΔΑ τονίζει τις συστάσεις του ΟΗΕ στα συγκεκριμένα ζητήματα και ειδικά σε ότι αφορά την ευθύνη των πλατφορμών. Σύμφωνα με το Σχόλιο υπ' αριθ. 21 της Επιτροπής του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού⁵⁷, τα συμβαλλόμενα κράτη έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι οι επιχειρήσεις σέβονται και προστατεύουν τα δικαιώματα του παιδιού στο ψηφιακό περιβάλλον. Για τον σκοπό αυτό, οφείλουν να θεσπίζουν, να παρακολουθούν, να εφαρμόζουν και να αξιολογούν νομοθεσία, κανονισμούς και πολιτικές που αποτρέπουν τη χρήση ψηφιακών δικτύων και υπηρεσιών με τρόπους που προκαλούν ή διευκολύνουν παραβιάσεις των δικαιωμάτων των παιδιών, ιδίως του δικαιώματος προστασίας από κάθε μορφή βίας. Παράλληλα, πρέπει να ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να παρέχουν σαφείς, προσβάσιμες και έγκαιρες πληροφορίες που προάγουν την ασφαλή και ωφέλιμη χρήση των ψηφιακών υπηρεσιών από τα παιδιά. Επιπλέον, τα κράτη οφείλουν να απαιτούν από τις επιχειρήσεις να εφαρμόζουν διαδικασίες δέουσας επιμέλειας για τα δικαιώματα του παιδιού, μέσω της διενέργειας και δημοσιοποίησης εκτιμήσεων επιπτώσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνέπειες που μπορεί να έχει το ψηφιακό περιβάλλον στα παιδιά. Παράλληλα, πρέπει να διαθέτουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς για την πρόληψη, την παρακολούθηση, τη διερεύνηση και την επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβίασης των δικαιωμάτων του παιδιού από επιχειρήσεις. Πέραν της νομοθετικής παρέμβασης, τα συμβαλλόμενα κράτη πρέπει να απαιτούν από όλες τις επιχειρήσεις που αναπτύσσουν ή παρέχουν ψηφιακά προϊόντα και υπηρεσίες τα οποία απευθύνονται σε παιδιά ή επηρεάζουν τα δικαιώματά τους να εφαρμόζουν υψηλά πρότυπα δεοντολογίας, ιδιωτικότητας, ασφάλειας, διαφάνειας και λογοδοσίας σε όλα τα στάδια σχεδιασμού και λειτουργίας τους. Παράλληλα, οφείλουν να προωθούν την καινοτομία προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και να διασφαλίζουν ότι οι όροι χρήσης και οι σχετικές πληροφορίες παρέχονται στα παιδιά ή στους γονείς και φροντιστές τους με τρόπο κατανοητό και κατάλληλο για την ηλικία τους.

Τέλος, είναι ενδεικτικό ότι 31 Εθνικά Συμβούλια Νεότητας, οργανώσεις νέων και ακτιβιστές νέων προειδοποιούν ότι η πραγματική λύση έγκειται στην αντιμετώπιση της βασικής αιτίας του προβλήματος: τον σχεδιασμό και το επιχειρηματικό μοντέλο των πλατφορμών και όχι στην απαγόρευση των μέσων

⁵⁶ UN, [Social media: Age-related bans won't keep kids safe, UNICEF warns](#), 10 December 2025.

⁵⁷ UN CRC, [General comment No. 25 \(2021\) on children's rights in relation to the digital environment](#), 2 March 2021.

κοινωνικής δικτύωσης.⁵⁸ Σύμφωνα με το European Youth Forum⁵⁹, ο αντίκτυπος θα ήταν ακόμη μεγαλύτερος σε όσους είναι ήδη περισσότερο αποκλεισμένοι. Για τα νεαρά άτομα ΛΟΑΤΚΙ+, για τα άτομα με αναπηρίες, για όσους διαμένουν σε αγροτικές περιοχές και για τους πρόσφυγες, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μπορούν να παρέχουν ασφαλείς χώρους και δίκτυα υποστήριξης που μια απαγόρευση θα εξάλειφε. Επιπλέον, οι νέοι είναι σε μεγάλο βαθμό ικανοί να παρακάμπτουν τους περιορισμούς μέσω VPN, εναλλακτικών εφαρμογών ή «δανεισμένων» λογαριασμών. Επομένως, οι γενικές απαγορεύσεις είναι απίθανο να μειώσουν την έκθεση σε επιβλαβές περιεχόμενο με οποιονδήποτε ουσιαστικό τρόπο. Πιθανότατα, θα ωθήσουν τους νέους προς λιγότερο ρυθμιζόμενες γωνίες του διαδικτύου, διαβρώνοντας παράλληλα την εμπιστοσύνη μεταξύ αυτών και των δημόσιων θεσμών.

Η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι **η θέσπιση γενικών ηλικιακών απαγορεύσεων πρόσβασης στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, ως μεμονωμένο μέτρο, δεν αρκεί για να διασφαλίσει την αποτελεσματική προστασία των παιδιών.** Ενδεχομένως μάλιστα, να οδηγήσει σε αποτελέσματα αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, όπως η παράκαμψη των περιορισμών μέσω ψευδών στοιχείων ηλικίας ή η μετακίνηση των ανηλίκων σε λιγότερο ασφαλείς και λιγότερο εποπτευόμενες διαδικτυακές υπηρεσίες.

Η πλήρης διασφάλιση των παιδιών προϋποθέτει, πρωτίστως, την **ουσιαστική ενίσχυση του πλαισίου ευθύνης των παρόχων επιγραμμικών πλατφορμών**, ώστε να σχεδιάζουν και να λειτουργούν τις υπηρεσίες τους με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, καθώς και την αποτελεσματική κρατική εποπτεία της συμμόρφωσής τους με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (Digital Services Act) και τις σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες.

⁵⁸ EDRi, [Youth organisations demand social media change, not bans](#), 29 April 2026. Οι φορείς που υπογράφουν: Spanish Youth Council (CJE), National Youth Council of Ireland (NYCI), Hellenic Youth Council (ESYN), National Youth Council of Moldova (CNTM), Slovak Youth Council (RmS), Flemish Youth Council (VJR), Council of the German-speaking Youth of Belgium (RdJ), Forum des Jeunes (Belgium) (FJ), Swiss National Youth Council (SAJV/CSAJ), National Youth Council of Slovenia (MSS), National Youth Council of Serbia (KOMs), Croatian Youth Network (MMH), Norwegian Children and Youth Council (LNU), Austrian National Youth Council (BJV), National Youth Council of Latvia (LJP), National Youth Congress of Albania (NYC), ctrl+alt+reclaim France, IGLYO, Youth Committee of the European Disability Forum (EDF), EDYN, OBESSU, AEGEE, FEMYSO, JECI-MIEC, EquiLabs, YEN, Teckids, Trans and Nonbinary Youth Vienna, EUDY, The Amnesty Digital Rights Champions (global youth leaders), Gabriele Battimelli (BIK+ Youth Ambassador), Niels Zagema (Dutch Youth Representative on European Affairs), DEI-Belgium (Défense des Enfants International – Belgique), La Commission Enfance et Jeunesse de la Ligue des Droits Humains (LDH) και EDRi (European Digital Rights). Euronews, [Meet Europe's youth activists pushing back against blanket social media bans](#), 11 May 2026.

⁵⁹ European Youth Forum, [Europe's social media ban debate risks silencing the very people it claims to protect](#), 15 June 2026. The European Youth Forum is the biggest platform of youth organisations in Europe, representing over 100 youth organisations, which bring together tens of millions of young people from all over Europe. The European Youth Forum works to empower young people to participate actively in society to improve their own lives and advocates for their rights. The Youth Forum promotes youth participation, making young people catalysts for positive change and contributors of innovative solutions to Europe's challenges.

Τέλος, η ΕΕΔΑ σημειώνει ότι το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο βρίσκεται ακόμη σε στάδιο διαμόρφωσης σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Ως εκ τούτου, είναι **πρόωρο να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα ως προς την αποτελεσματικότητα των γενικών ηλικιακών απαγορεύσεων. Η ΕΕΔΑ παρακολουθεί στενά τις σχετικές εξελίξεις**, προκειμένου να αξιολογήσει κατά πόσον αυτά τα μέτρα είναι ικανά να επιτύχουν τον επιθυμητό στόχο, **διασφαλίζοντας παράλληλα την τήρηση της αρχής του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού στο ψηφιακό περιβάλλον.**